

Vaclovas Augustinas /conductor/ and Herkus Kunčius / librettist

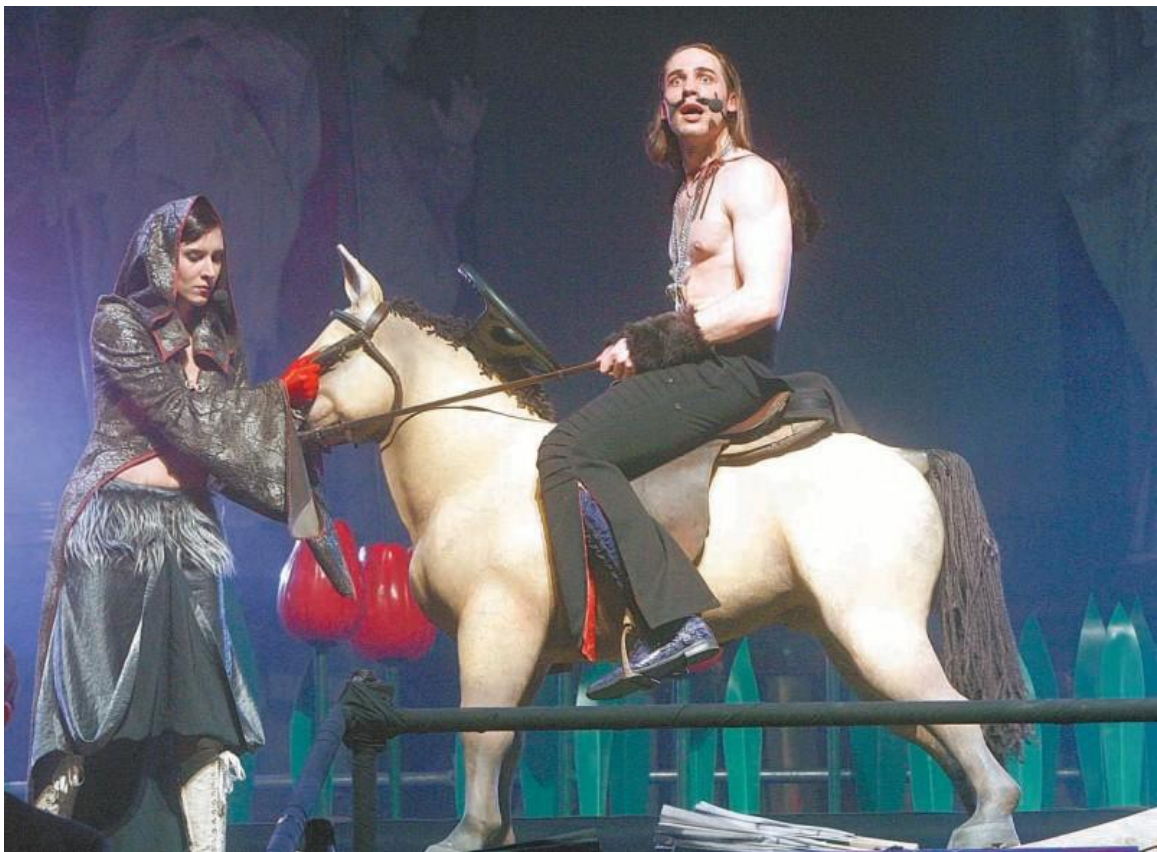
Giedrius Kuprevičius / composer

orchestra

after the premiere

Ieva Prudnikovaitė / Gala/ and Jonas Sakalauskas / Dali /

historic ,meeting'

LIETUVOS ŽINIOS

> Nr. 61 (11993), 2008 kovo 17 d. > Kultūra ir menas > "DaliGala": iš genijaus šlovės istorijos

KULTŪRA IR MENAS

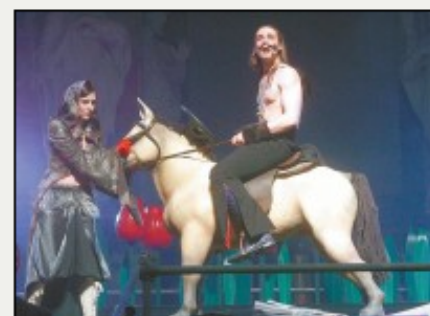
"DaliGala": iš genijaus šlovės istorijos

Milda Kniežaitė

Versija spausdinimui
Skaityti komentarus (1)

Praėjusį savaitgalį Šv.Kotrynos bažnyčioje Vilniuje buvo parodyta operos-sarsuelos "DaliGala" premjera. Ekscentrišką žymiojo ispanų surrealistos Salvadora Dali ir jo mūzos Galos meilės istoriją nusprendė atgaivinti Vilniaus miesto savivaldybės choras "Jauna muzika".

Operai-sarsuelai "DaliGala" muziką sukūrė kompozitorius Giedrius Kuprevičius. Pasak jo, akademinis choras "Jauna muzika" sumanė pasiausti siurrealistiškai. Iš tikrųjų choro artistai nė vienos natos neišdainavo ramiai. Spektaklio režisierius Gytis Padegimas jiems skyrė nemenką vaidmenį, tiksliau, daug vaidmenų - nuo siurrealistų ir dadaistų iki sovietinių turistų bei Niujorko elito. Choreografės Agnijos Šeiko sukurti judesio ir šokio elementai derinti su choristų vaidyba bei provokuojančiu jų elgesiu žiūrovų salėje.

Dirigentas Vaclovas Augustinas irgi vaidino. Istorijos pasakotojas gana nemažai teksto skaitė per pertraukėles, leisdamas atsikvėpti nenustygstančiam chorui ir kameriniam ansambliui.

Genialusis tapytojas S.Dali ir jo žmona Gala prabilo solistų Jono Sakalausko ir Ievos Prudnikovaitės balsais. Operos-sarsuelos, jungiančios dramą, muziką ir šokį, kūrėjai, ilgai ieškoję lietuviškų S.Dali ir Galos atitikmenų, pasirinko jaunus atlikėjus, nes jiems taip pat reikia ne tik dainuoti, bet ir šokti, o kartais praverčia ir akrobatiniai sugebėjimai. Sumaniai pasinaudota unikalia bažnyčios erdve, kai solistai netikėtai išnyra tai buvusioje sakykloje, tai pasirodo iš po laiptų scenoje - tarsi iš veidrodinio atspindžio.

Libreto autorius rašytojas Herkus Kunčius ekscentriškojo genijaus istoriją pradeda nuo 1989 metų, kai suvaikėjęs bei vienišas S.Dali sėdi savo rūmuose ir laukia mirties. Jo prisiminimuose iškyla kadaise sutikti ir jau seniai mirę žmonės, iš jų - ir žmona Gala. Praėjusio amžiaus trečią dešimtmetį Paryžiuje ji dėl jaunojo "idalgo" paliko poetą Paulį Eluard'ą su jūdvių vaikais. Ketvirtą dešimtmetį "išverpia" S.Dali genijaus ūsus - įtikina, kad jis yra nepakartojamas ir vienintelis.

Iš septintojo dešimtmečio atkurta sovietinių turistų apsilankymo Port Lligato rūmuose Ispanijoje scena. Kompozitorius Aramas Chačaturianas ilgai laukia susitikimo su S.Dali - genijus jam sušoka įspūdingąjį "Šokį su kardais". Dar - Niujorko elito šurmulyms atidarant S.Dali parodą, menotyrininkės Gertrūdos Stein įžvalgos. Ir vėl Ispanija. Vis vienišesnį dailininką lanko praėties genijai: Rafaelis, Leonardas da Vinci, Janas Vermeeris. S.Dali lygiavertis jaučiasi tik su Pablo Picasso. Gala mato, kad S.Dali kliedi, ir garbaus amžiaus sutuoktiniai nutaria gyventi atskirai. Genijus lieka bendrauti su dvasiomis.

Keistos energijos kupinai S.Dali ir Galos pasaulio atmosferai skeistis padėjo įspūdinga dailininkės Birutės Ukrinaitės scenografija ir kostiumai. Meistriškas videoinstaliacijų autoriaus Simono Glinskio darbas - buvusio altoriaus paveikslų vietoje projektuojami vaizdai - kuria papildomas S.Dali ir Galos istorijos prasmes. Į pasakojamą istoriją šviesų dailininkas Tadas Valeika įtraukia visą Šv.Kotrynos bažnyčios erdvę - nuo skulptūrų, netikėčiausių architektūros detalių iki Apvaizdos akies aukštybėse.

Komentarų yra - 1

Laima (193.219.137.65), 2008-03-17 16:12

Bendrai ši opera labai patiko. Puikus įspūdingas reginys. Geras jumoras. Tik Gala kažkodėl labai pikta pasirodė. Sužavėjo nepaprastas J.Sakalausko talentas ne tik dainuoti, bet ir puikiai šokti bei vaidinti.

Tačiau vis tik Kotrynos bažnyčia nelabai tiko operos scenografijai. Gerai vaizdus matė tik tie žiūrovai, kurie sėdėjo salės viduryje. Kraštuose sėdintiems nemažą dalį vaizdų užstojo bažnyčios kolonos ir choristų išsidėstymas. Labia įdomaus sprendimo dainuoti iš sakyklos nematė dešimties salės flangas. Gaila ir neteisinga. Ši salė tinkama klausytis muzikos, bet ne žiūrėti. Reiktų apie tai ateityje pamąstyti kūrėjams ir statytojams. Bet vis tiek - jiems ačiū.

VILNIAUS SAVIVALDYBĖS CHORAS

JAUNA MUZIKA

KOVO 14, 15 d. ,PENKTADIENĮ, ŠEŠTADIENĮ, 20 VAL.

ŠV. KOTRYNOS BAŽNYČIOJE

(Vilniaus g. 30)

DALIGALA

KOMPOZITORIUS – GIEDRIUS KUPREVIČIUS

LIBRETO AUTORIUS – HERKUS KUNČIUS

REŽISIERIUS – GYTIS PADEGIMAS

SCENOGRAFĖ IR KOSTIUMŲ DAILININKĖ – BIRUTĖ UKRINAITĖ

CHOREOGRAFĖ - AGNIJA ŠEIKO

VIDEO INSTALICIJŲ AUTORIUS – SIMONAS GLINSKIS

ŠVIESŲ DAILININKAS – TADAS VALEIKA

DALI – JONAS SAKALAUSKAS

GALA – IEVA PRUDNIKOVAITĖ

ANDRE BRETONAS, PAULIS ELUARDAS, ARAMAS CHAČATURIANAS, GALERISTAS, ENTUZIASTAS,
BARYŠNIKOVAS, PABLAS PICASSO, INSTUKTORĖ, DR. GERTRUDA STEIN, SIURREALISTAI, DADAISTAI,
MENINIS KULTŪRINIS NIJORKO ELITAS, TARYBINIŲ TURISTŲ DELEGACIJA, PUBLIKA

VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS CHORO “JAUNA MUZIKA” ARTISTAI

Atlikėjai;

**Rūta Bagurskienė (violončelė), Algirdas Pauliukevičius (gitarą), Algirdas Janušėvisius (trimitas), Pavelas Giunteris,
Tomas Kulikauskas (mušamieji), (fagotas)**

DIRIGENTAS

VACLOVAS AUGUSTINAS

Herkus Kunčius

SALVADORAS DALI. VIENO GENIJAUS DIENORAŠTIS.

(libreto santrauka)

I scena

1989 metai. Sumarazmėjęs Salvadoras Dali sėdi vienišas savo Port Lligato rūmuose – laukia mirties.
Salvadorą Dali aplanko baltaskverniai fantomai, šie padeda prisiminti kažkada gyvenime sutiktus žmones – jau seniausiai mirusius: siurrealistus, dadaistus, ispanus, rumunus etc.
Šioje virtualioje plejadoje Salvadoras Dali atpažįsta ir savo mirusią žmoną – Galą Dali.
Prisišaukęs iš amžinybės mylimą Galą Dali, Salvadoras Dali grimzta į sapną, kad dar kartą agonijoje išgyventų nereikšmingiausių savo biografijos epizodus.

II scena

Trečiasis dvidešimtojo amžiaus dešimtmetis. Paryžius, fone – visiems pažįstamas Eifelio bokštas.
Paryžiuje vyksta šventė: įvairiausių meno krypčių ataskaitinė apžiūra, kurioje dalyvauja futuristų, dadaistų etc. chorai su savo programomis-manifestais.
Į siurrealistų chorą ketina įsijungti ir perdėm kuklus Salvadoras Dali; deja, čia jam neatsiranda vietos.
Nusiminusį jaunuolį pasišauna paguosti ekscentriškoji Gala Eluard.
Patyrusi Gala Eluard palieka savo vyrą poetą su vaiku, bei siurrealistų choro gretas; atskleidžia jaunajam Salvadorui Dali esmines gyvenimo ir meilės paslaptis.
Jaunasis Salvadoras Dali tampa vyru.

III scena

Ketvirtasis dvidešimtojo amžiaus dešimtmetis. Kukli įsimylėjęlių mansarda Paryžiuje.
Gala Dali, išverpusi Salvadorui Dali genijaus ūsus, įtikina, kad šis yra nepakartojamas ir vienintelis.
Salvadoras Dali atranda, kad šiame pasaulyje yra tik jis ir Gala; visi kiti – nevykėliai, neverti jo žvilgsnio bei talento.
Šiomis mintimis Salvadoras Dali teikiasi pasidalinti su vis aktyviau jo asmenybe besidominčiais žurnalistais.
Daugiabalsiams žurnalistams pasitraukus, Salvadoras Dali imasi darbo – nuo šiol jo mūza - Gala Dali, kuri jį įkvėps likusį gyvenimą.
Salvadoras Dali imasi tapyti jos portreto.

IV scena

Septintas dvidešimtojo amžiaus dešimtmetis. Ispanija, Port Lligat.
Prie Salvadorui Dali ir Galai Dali pariklausančios pilies stoviniuoją tarybinių turistų delegacija.
Ekskursijos vadovė informuoja, kad iškilus ispanų genijus Salvadoras Dali jų neturės galimybių priimti, tačiau... Tačiau Salvadoras Dali sutiko susitikti pilyje su Aramu Chačiaturianu, kurio muziką genijus labai vertina.
Aramas Cahačiaturias pakviečiamas į Salvodoro Dali pilį.
Ilgai laukia tarybinis armėnų kompozitoriaus susitikimo su Dali... Kai jau nebetveria, prasiveria durys – iššuoliuoja nuogas Salvadoras Dali ir atlieka, skambant Chačiaturiano kūriniumi, įspūdingą "Šokį su kardais".
Dingsta Salvadoras Dali.
Aptulbęs tarybinis kompozitorius Aramas Chačaturianas iš Galos Dali išgirsta, kad istorinis susitikimas su dailininku jau baigtas.
[Tarybiniai turistai vyksta aplankyti kitų vietų Ispanijoje.

V scena

Septintas dvidešimtojo amžiaus dešimtmetis. Niujorkas.
Jaukioje galerijoje vyskta Salvodoro Dali parodos atidarymas.
Niujorko elitas šurmuliuoja, laukia pasirodant genijaus.
Menotyrininkė Gertruda Stein iškilmingai apžvelgia Salvodoro Dali kūrybos kelią, džiaugiasi, kad šis vėl atvyko į Niujorką.
Pagaliau pasirodo ir Salvaoras Dali, Niujorko elitas sukelia šiam ovacijas – sugieda ta proga sukurtą himną.
Vėliau kiekvienas žioplys nori pabendrauti, tarti nors keletą žodžių Salvadorui Dali.
Dalininkas pavargsta nuo dėmesio, tariasi pranašesnis, todėl su Gala nutaria arogantiškai palikti susirinkusius.
Likęs be Salvodoro Dali Niujorko elitas neketina nuobodžiauti, šiaip jau iki ryto.

VI scena

Aštuntasis dvidešimtojo amžiaus dešimtmetis. Ispanija. Port Lligatas.
Salvodoras Dali vis skaudžiau jaučiasi vienas.
Vis dažniau Dali aplanko genijai iš praeities: Rafaelis, Leonardas da Vinči, Vermeeris.
Salvodoras Dali šiuos įžeidžia, nusiminę praeities genijai ištirpsta.
Genijus keičiasi taip pat miręs Pablas Picasso, su šiuo velioniu Salvodoras Dali jaučiasi lygiavertis.
Deja, atėjusi Gala Dali konstatuoja, kad jos vyras kliedi, jau seniai gyvena it pamišėlis.
Garbaus amžiaus sutuoktiniai nutaria nuo šio laiko laikytis atokiau vienas nuo kito.
Taip ir padaro.

VII scena

Devintasis dvidešimtojo amžiaus dešimtmetis. Ispanija. Port Lligatas.
Salvodoras Dali jau kuris laikas bendrauja su dvasiomis. Dabar jį lanko keisčiausi padarai, tūriai, spalvos.
Šį kartą Salvadorą Dali aplanko Tėvo šmėkla, kuriai genijus turi ne vieną skaudų priekaištą, pvz., kodėl jis gimė tokiu talentingu – genijumi.
Tėvo šmėkla kviečia Salvadorą Dali ryžtis ir palikti šią gyvenimo sumaištį, mat auštybėse jis jau seniausiai yra laukiamas, jam paruošta garbinga vieta, beje, ir Gala Dali jau seniausiai ten – kada? kada? vis teiraujasi.
Leidžiasi iš aukštybių nekviesti angelai, šie gieda ir skraidina Salvadorą Dali link Dangaus.

VIII scena

1989 metai, sausio 23.
Salvodoras Dali atskraidinamas į Dangu.
Rojuje, Dievo Tėvo kairėje, soste sėdi prašmatni Gala Dali.
Giedant angelams Dievas Tėvas ketina karūnuoti Salvadorą Dali ir Galą Dali – mylimiausius savo kūrinus Žemėje.
Genijus Salvodoras Dali nepakelia tokio pažeminimo, pats save, o vėliau ir Galą karūnuoja.
Dievas Tėvas nusimena, kad jam, atsiradus Dali, neliko vietos Dangaus prezidiume.
Sostuose amžinybei įsikuria Gala ir Salvodoras Dali.
Aplink sutuoktinius vis arčiau spiečiasi laimingi angelai, šie jau seniai laukė Danguje radikalių permainų – sveikina sulaukę Teisybės triumfo.

S.Dali sapne skamba ir rusiškos dainos

Lietuvos rytas / Mūzų malūnas, 2008 03 17

Asta Andrikonytė

Dali personažas geriausiai atrodo ant vaikiško arkluko. „Lietuvos žinių“ archyvo nuotrauka

Valeika.

Vaizduotės lankos

H.Kunčius nebūtų H.Kunčius, jei nepaleistų savo vaizduotės pasiganyti į „mielas“ kiekvienam lietuviui lankas. Į „DaliGala“ bohemišką bruzdesį jis leido įsiveržti sovietinių turistų delegacijai su rusiškomis dainomis ir „pliaškėmis“, pasidabinusiai kazokiškėmis kepurėmis. Kartu su turistais operoje apžiūrėti Dali ir Galos pilies Ispanijoje atvyksta ir Lionginas Šepetys. Pilies šeimininkas – J.Sakalauskas suskelia svečiams Aramo Chačiaturiano „Šokį su kardais“ švaistydamasis po visą bažnyčią.

Operoje skamba ir sovietinis himnas, rusiška lopšinė (aliuzija į Galos rusišką kilmę?), sovietinių kantatų intonacijos, šoka modernistai ir Baryšnikovas. Tokią sarsuelą (ispaniškas scenos meno žanras, kuriame dialogai kaitaliojasi su dainavimu ir šokiu, yra gausiai naudojamos ispanų liaudies melodijos) naudoja „DaliGala“ kūrėjai.

Nereikšmingas sapnas

Ir visa tai turėjo įsikomponuoti į S.Dali sapną. Mat opera sumanyta kaip merdinčio menininko vizijos: S.Dali mirties patalė išgyvena, pasak H.Kunčiaus, „nereikšmingiausius“ savo biografijos epizodus. Gal dėl to nužengusi iš stilingos videoinstaliacijos, lyg nuo altoriaus, Gala – I.Prudnikovaitė taip ir lieka spektaklyje kukli statistė? O juk ryškus šios dainininkės tipažas – tikras lobis operos temai!

S.Dali librete nuolat traukiamas per dantį dėl didybės manijos, tuo tarpu J.Sakalauskui ironija nė motais. Genijaus monologai solisto lūpose skamba drungnai, o jo personažas turbūt geriausiai atrodo ant vaikiško arkluko. Sapno stichija skaniai pakvimpa nebent per poetišką herojų pažinties šokį. O kad daugiau tokių „nereikšmingų“ epizodų! Juolab kad operos dailininkams nei vaizduotės, nei skonio nestinga.

www.LRYTAS.LT

NUOMONĖS, kurias anonimai išsakė viešojoje „Lietuvos ryto“ svetainės erdvėje.
Verta perskaityti. Ypač norintiems ką nors daryti ateityje...

S.Dali sapne skamba ir rusiškos dainos

skaitytojai 2008.04.05 19:19

Taigi, kad nera tu nauju recenziju, ir matyt nebus. Nera ko per daug stebėtis - ta opera parodyta vos du kartus ir viskas. Gal kaip todėl, kad nebutu tu recenziju?

... skaitytoja 2008.04.04 15:53

Klausykite, nu kiek galima tas pacias recenzijas laikyti? Negi niekas nauju neparaso?

... patikslinu 2008.03.31 20:42

Tie musu lietuviski korifejai net nezino, kur Dali mire. Ju "operoje" dailininkas merdi Port Lligato "rumuose" ir neva prisimena "nereikšmingiausius" ivykius(pvz Liongino Sepecio vizita?!). Is tikruju tai Port Lligate, Cadaques'e buvo ir yra Salvadoro Dali namas - buves zveju namelis, kuris veliau virto prabangia vila, tik jokiu budu ne "rumais". Dali ir Gala dar turejo pili Pubole(Pubol) ir Teatra-muzieju Figuerese. Beje, Dali mire butent Figuerese, pastate, vadinamame Torre Galatea ir

esanciamė salia jo Teatro-muziejaus. Velgi, tikrai ne "rumuose". Kai autoriai nezino net tokiu elementariu faktu apie savo personaza, ka jie is viso apie ji zino? Juk visa si informacija randama per 5 minutes su Google pagalba. Gal todėl ju "Dali" puse "operos" supasi ant vaikisko arkliuko, ant kurio vieta ne jam, o visam siu suvaikejusiu chalturininku kolektyvui, kuris tikrai sukurpe "nereiksmingiausia" metu ivyki.

... sutinku 2008.03.31 20:08

Del chalturos tikrai pritariu. Apmaudu, kai tokios dideles pretenzijos, o rezultatas - visiskas shnipshtas. Kuncius nuolat griebiasi zymiu praeities zmoniu kaip skestantis siaudo, bet tai jam padeda lygiai tiek, kiek siaudas skestanciam. Net jo personazas Gala kreipiasi i savo vyra ne vardu(Salvadorai), o pavarde - Dali. Kad niekam nekiltu abejonių, apie ka cia kalbama. O ir is viso, provincialu beviltiskai, graudziai. Muzika irgi be pretenziju daugiau niekuo nepasizymi. Jokia tai opera, veikiau scenos montazas, kaip sovietinej mokykloj.

... chaltūra 2008.03.31 19:28

ta chebrytė mums dar ne viena blyną iškeps. Herkus rašytojas, kaip jo žmonelė Sigutė-Gala - kompozitorė.

... mates maciusiam 2008.03.27 15:25

turi akis, bet nemato, turi ausis, bet negirdi.

... mates nemaciusiems 2008.03.27 01:30

Kuku teisybe sako, akivaizdu, jog recenzente "negalejo" rasyti teisybes, o meluoti susriesdama nenorejo, tai ir parase nei siaip, nei taip - vos vos, puse lupu, neaisku kaip ir neaisku del ko. Kad niekas nesuprastu ir nekibtu. Taigi, galiu jums, nemaciusiems, atsakyti as, mates. Tokio marazmo dar seniai nebuvo musu kulturos gyvenime. Butent prisidenge Dali - o veikiau isikibe jam i skverna - keli nupeze nevykeliai emesi daryti tai, ko nesugeba ir neismo, ir isejo ne tik banali nuobodybe, naftalinu pakvipe vulgarus juokeliai, bet ne karto nezybtelejo ne kruopelyte uzsilikusio nuo senu laiku talento. Toje "operoje" yra tik vienas pliusas - ji trunka vos valanda, per kuria speja nuskambeti ir sovietines rusu TV lopsine "Spat ustalyje igruski, knizki spat..", atliekama Galos Salvadorui Dali, ir Chacaturiano "Sokis su kardais" ir TSRS himnas. O keletas choru apie Dali fekalijas(neperdedu, cituoju teksta) ar recitatyvu atliekamu "ariju" tik ivaro ziauru nuoboduli, mat jose nera ne vienos isimintinos muzikines frazes ar bent poros nebanaliu, netrafaretiniu zodeliu. Sedi isniekintoje Sv.Kotrynos baznycioje ant nepatogios kedutes ir galvoji - ar pats esi kvailas, kad atejai klausytis tokio klidesio, ar tai visi jo kurejai bei atlikejai nuo proto nusoko? Bet kuriuo atveju, darosi nepakenciamai gedai ir ziauriai nyku. Nejau mes tik tiek tesugebame vargsej Lietuvelej? Taigi, nemaciusieji, dziaukites, kad nematete. Jums tiesiog pasiseke. Aschabado opera palygus su tuo reinginiu tiesiog La Scala.

... kuku2 2008.03.20 15:48

Buvo sunku suvokti, ka ta "opera" norėta pasakyti. Bet jeigu chebrai bent buvo smagu, valio!

... kuku 2008.03.20 15:43

Matyt, nelabai ir yra, ka pasakyti. Juk patogu daryti jovalą prisidengus Dali.

... apie ka kalba? 2008.03.20 02:06

man-nemaciusiam šio reginio-kalba apie nieka-net neturiu ka pasakyt.pikta.taškas.

...